

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta filozofická
Katedra blízkovýchodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Dominik Dvořák

Název práce: „Vztah vědy a náboženství v české historiografii arabské vědy“
arabsko-islámskou vědou“

Oponent: Mgr. Zbyněk Tarant, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn): Práce si obecně klade za cíl porovnat jednotlivé přístupy k otázce vztahu vědy a náboženství v české historiografii arabské vědy. Tento cíl byl z větší části splněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionálnita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Dominik Dvořák si zvolil téma vztahu vědy a náboženství v historiografii středověké arabsko-islámské vědy. Po teoretickém úvodu, představujícím použitou terminologii (anachronní a diachronní přístup, internalismus, externalismus apod.) se pokouší porovnat, jakým způsobem jednotliví autoři chápou význam náboženství pro dynamiku vývoje arabsko-islámské vědy. Za tímto účelem srovnává několik českých vydaných statí, ať už přímo od českých autorů, nebo do češtiny přeložených. Práce je zajímavá a poučná, byť si myslím, že potenciál analýzy použitého diskursu v kritizovaných dílech zdaleka nebyl vyčerpán.

Autor kupříkladu správně upozorňuje na vliv komunistické ideologie na charakter dobových vědeckých textů. U tématu „vztah vědy a náboženství“ je takovými dobovými kontexty zásadní problém, neboť v období komunismu nebylo svobodné studium náboženství v první řadě vůbec možné a autoři byli nuceni k autoцензуře. Těměř všemuseo v té době například povinně zahrnovat marxisticko-leninské vnímání náboženství jako „brzdý pokroku“ a „opia lidstva“, ačkoli v se s ním pisatel sám vnítilně nezotožňoval (odtud pak domnělý rozpor v Petřákové díle, na který autor práce v Závěru upozorňuje). Doporučil bych tak, abychom toto povědomí promítali i do samotné analýzy ve snaze o rozlišení mezi povinnými frázemi a obraty, které bylo v této době nutno uvádět, aby mohla kniha vůbec vyjít, a mezi výroky, které jsou vyjádřením skutečného ideového přesvědčení svých autorů. Je to vlastně typický příklad vnějšího kulturně-politického kontextu, který musíme v zájmu diachronie brát v úvahu a který by si česká věda z období komunismu při hodnocení s odstupem určitě zasloužila.

Učítě by také bylo zajímavým experimentem například použít stejná hodnotící kritéria i na zcela nedávno vydanou publikaci autora škořitelé, Dr. Ivana Ramadana a zařadit tak tuto publikaci do kontextu české historiografie arabské vědy, kam bezesporu patří. Mohla by právě tato publikace být odpovědí na řadu problémů, které autor nachází v ostatních statích?

3. FORMALNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Práce je napsána odborným a současně dobře srozumitelným jazykem. Autorovi se daří vysvětlit abstraktní teoretické koncepty a celkový poměr teoretické a praktické části je (s ohledem na teoretický charakter tématu jako takového) vyvážený. Citace literatury odpovídají platné normě (autor používá citace „v textu“). Občas se objeví překlep, ovšem nejde o závažný problém.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELÉ (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originálnita myšlenek apod.):

Dominik Dvořák předložil pěknou práci, kriticky reflektující přístupy k dějinám arabské vědy. Práce je poučná, dobře srozumitelná a vešleku přehledně strukturovaná. Z hlediska teorie se nabízí otázka, zdali nejsme při kritice anachronismu sami občas poněkud anachroničtí a velmi se těším na případnou debatu na toto téma během obhajoby.

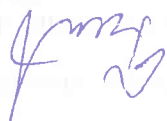
5. OTÁZKY A PŘÍPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLÍŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOVĚ (jedna až tři):
– Anachronismus v historiografii vědy má tendenci postupovat chronologicky a prezentovat „dějiny omylu“ vědy, jejíž dějiny popisuje. Nabízí se otázka, zda tedy není historiografie vědy sama o sobě

anachronní, když se sama zaměřuje na „dějiny omylů“ při popisu dějin vědy? Neměli bychom vlastně při kritice historiografie vědy (například při kritice historiografie arabské medicíny) také postupovat diachronně a namísto „dějin omylů při popisu dějin arabské medicíny“ zvolit jiný přístup? Pokud ano, jaky?

– jak byste hodnotil publikaci svého školitele, Dr. Ivana Ramadana v porovnání s Vami analyzovanými pracemi?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA
(vyborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):
VELMI DOBRĚ

Datum: 14. května 2016

Podpis: 

Pozn.: Při nedostatku místa použijte příložený list.